

Project funded by
EUROPEAN UNION

Common borders. Common solutions.

BSB-785 LitOUTer Projesi

Karadeniz Ekosisteminin Koruması amacıyla

“Ev Kadınlara” Farkındalığın Artırılması ve Deniz Çöplerinin Azaltılması

Ice breaking session (5-10 dk)

- Eğitim başlamadan önce /başında katılımcıların günün konusuna dikkatini çekmek (toplamak) ve kişisel bağ kurmak amacıyla *ice breaking session* yapılacaktır;
- Bu etkinliğin amacı eğitim katılımcıların birey olarak önemli ve gruba dahil olup sorunun (çözümün) bir parçası olduğunu hatırlatmaktır. Ayrıca doğru olduğunu düşünülen yanlış bilgileri / alışkanlıkları düzeltmektir;
- Yüz yüze eğitimde birkaç katılımcılarla tanışıp adıyla hitap edilecek (kişisel bağ kurmak). Katılımcıya sorular, mesela “*Teyze, sen çöpün ile ne yapıyorsun?*”, “*Attığın çöp ile ne oldu acaba?*”, “*Attığımız çöp ne olacak, öğrenelim mi*” vb. sorulur.

Ice breaking session (5-10 dk)

- Çevrimiçi eğitimde ise daha kısa diyalog (tartışma) kurulur ve tüm katılımcılar ile ekran resmi çekilir. Sunucu tarafından katılımcıların kamerayı açtırıp bir kelimeyi söyleyip pos verip fotoğraf / ekran çekimi yapılır;
- Kullanılacak kelime proje konusuna yakın bir kelime olacak. Mesela:
Sunucu: “**Karadeniz?**” Katılımcı: “**Temiz!**”
Sunucu: “**Atığa?**” Katılımcı: “**Hayır!**”
Bu kelimeler eğitim süresince tekrarlanabilir;
Fotoğraf çekmek için herkes tarafından beraber yapması gerek ses / hareket olduğu için her bir katılımcılar bir (aynı) hedefe ulaşmak için **grup / beraber çalışmasının önemli olduğunu hatırlatır;**
Zaman içerisinde olana kadar tekrarlanacak fotoğraf çekilir.

Project funded by
EUROPEAN UNION

Common borders. Common solutions.

1. Daha önce yere veya derelere hiç çöp attınız mı?

Evet

Hayır

Hatırlamıyorum

4 ten daha fazla

Project funded by
EUROPEAN UNION

Common borders. Common solutions.

2. Sizce çöplerin akarsuyu ve denizlere atılması doğru mu?

Evet

Hayır

Bilmiyorum

Project funded by
EUROPEAN UNION

Common borders. Common solutions.

3. Sizce deniz ve akarsulardaki çöp miktarı azaltılabilir mi?

Evet

Hayır

Bilmiyorum

4. Dere, plaj, sahil veya denizdeki bulunan çöpler insanlardan kaynaklandığını biliyor musunuz?

Evet

Hayır

Bilmiyorum

Project funded by
EUROPEAN UNION

Common borders. Common solutions.

5. Denize atılan çöplerin balıklara zarar verdiğini ve ölümüne sebep olduğunu biliyor musunuz?

Evet

Hayır

Bilmiyorum

Project funded by
EUROPEAN UNION

Common borders. Common solutions.

**6. Çöpler rastgele yerlere atılırsa
kirlilięe ve hastalığa neden olduğunu biliyor musunuz?**

Evet

Hayır

Bilmiyorum

Project funded by
EUROPEAN UNION

Common borders. Common solutions.

7. Yere öp atanlara para cezası verildiđini biliyor musunuz?

Evet

Hayır

Bilmiyorum

Project funded by
EUROPEAN UNION

Common borders. Common solutions.

8. Kâğıt, plastik (şişeler) ve metal gibi atık türlerinin satıp para kazandırılabilirliğini (ekonomik değeri) biliyor musunuz

Evet

Hayır

Bilmiyorum

9. Size göre, evinizdeki atıkların cinslerine göre ayrıştırılması gerekli midir?

Evet

Hayır

Bilmiyorum

Project funded by
EUROPEAN UNION

Common borders. Common solutions.

10. Okullarda, evlerde eşyaların ve malzemelerin yeniden kullanılmasının çöp miktarını azaltacağını biliyor musunuz?

Evet

Hayır

Bilmiyorum

BSB-785 LitOUTer Projesi

Karadeniz Ekosisteminin Koruması amacıyla

Ev Kadınlara Farkındalığın Artırılması ve Deniz Çöplerinin Azaltılması

Proje Ekibi		
Doç. Dr. Coşkun Erüz	Prof. Dr. Fatma Telli Karakoç	Prof. Dr. Ertuğ Düzgüneş
Prof. Dr. Hacer Sağlam	Dr. Yahya Terzi	Doç. Dr. Sercan Erol
Dr. Öğr. Üyesi Koray Özşeker	Doç. Dr. Nigar Alkan	Neira Purwenty İsmail
	Assit. Nurettin Başkan	

Eğitim içerikleri:

- ✓çöp nedir
- ✓Deniz öpü nedir
- ✓Plastik nedir
- ✓çöp neden / nasıl oluşur?
- ✓çöpün bize etkileri nedir?
- ✓Ne yapabiliriz?

Çöp nedir?

Bir amaç için üretilen ve artık kullanılmayan şeyi “ÇÖP ” olarak tanımlayabiliriz

Denize ulaşırsa “Deniz Çöğü” olarak adlandırır

Deniz öpü nedir?

Deniz öpu:

“Deniz öpu, deniz ve kıyı ortamında atılan, bertaraf edilen veya terk edilen kalıcı, üretilmiş veya işlenmiş katı maddeler”

(UNEP, 1995)

Plastik nedir?

“Plastik, insanlık tarihinde en büyük icatlarından biridir”

*“Plastik dayanıklı, hafif, şeffaf, su geçirmez
ve nispeten ucuz maliyetli üretim malzemedir”*

**“Burada hayatında
hiç plastik kullanmayan var mı?”**

**“Bugün / bir günde
kaç adet plastik kullandınız?”**

**“Bu plastik atıklar
doğaya bırakırsak ne olur,
attığımız çöpler
kendiliğinden kaybolmuyor mu?”**

Maalesef, HAYIR!

Önce gözle gördüklerimizi sayalım:

- Yaşadığımız mekanları çok çirkinleştirir;
- Kişi olarak yolda yürürken ayağımıza çöplerin değmesinden rahatsız olabiliriz;
- Göz zevkimizi bozar;
- Koku yapar;
- Hastalık etkenlerini taşır vb.

Yol boyunca, caddelerde veya çöp bidonlarının yanında çöpler, çöplerdeki zehirli maddeler veya kimyasallar nehirlere, ormanlara, göllere ve okyanuslara sürüklenebilir veya yıkanabilir ve sonunda su yollarını, toprağı veya su ortamlarını kirletebilir. Çöpte bulunan zehirli kimyasallar ve hastalığa neden olan mikroorganizmalar da su sistemlerini kirletebilir ve kirli veya arıtılmamış su tüketilirse hem hayvanların hem de insanların sağlığını olumsuz yönde etkileyebilecek su kaynaklı hastalıkları yayabilir.

- Plastik petrolden yapılır;
- Petrol, kayalara gömülü olarak Dünya yüzeyinin altında bulunur;
- Fosil yakıttır; milyonlarca yıl boyunca birçok tortu katmanının altına gömülmüş ölü bitkilerden / hayvanlardan oluşmuştur;
- Petrol, insanlar tarafından Dünya'dan pompalanır benzin, plastik ve diğer ürünleri yapmak için rafine edilir;
- Plastik üretiminde zehirli maddeler katılır ve ZARARLIDIR.

Denizde öp kıtası

Artık kıyanusların dibinde, denizlerin diplerinde yada çöp depolama alanlarında milyonlarca ton “ÇÖP” birikmiştir.

Plastik okyanusta ne kadar hızlı bozular?

Plastiğin bir nesneden mikroplastik adı verilen küçük parçalara ayrışmasının ne kadar sürdüğünü kesin olarak bilmiyoruz.

Ama asıl önemli olan, plastiğin sonunda okyanusta, bir ağda bile toplayamayacağımız mikroskobik parçalar olarak kalmasıdır.

Bu kadar küçük boyutta plastik, deniz hayvanları için zararlı olabilir!

Image source: marinedebris.noaa.gov, www.projectkaisei.org

Project funded by
EUROPEAN UNION

Common borders. Common solutions.

Çöp, plastiklerin canlılara etkileri

Project funded by
EUROPEAN UNION

Common borders. Common solutions.

Çöp, plastiklerin insanlara etkileri

- “Plastikler insan sağlığı için potansiyel bir tehdidi vardır. Plastik katkı maddeleri kimyasal maddeler (bisfenol A [BPA] ve phthalates olarak adlandırılan bir kimyasallar tür gibi) plastiklerden (o zehirli maddeler) yediğimiz yiyecek, içtiğimiz su vücutlarımıza sızabilir”
- “Çok yüksek dozlarda bu kimyasallar endokrin (veya hormonal) sistemimiz bozabilir. Bu kimyasal birikim gelecek nesillerimizi (çocuklarımızı) etkileyecektir”

Peki, ne yapabiliriz?

**Aslında evimizden başlayarak
Dünyayı değiştirebiliriz!**

Project funded by
EUROPEAN UNION

Common borders. Common solutions.

Atık öncelik piramidi

Atık önleme

Atık azaltma

Yeniden kullanım

Geri dönüşüm

Geri kazanım

Nihai
bertaraf

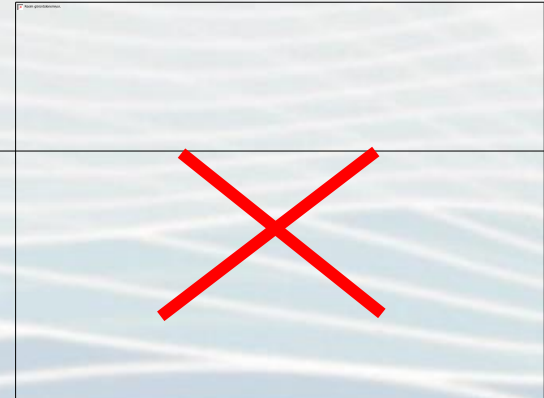
Project funded by
EUROPEAN UNION

Common borders. Common solutions.

Temiz ve sağlıklı hayat

Project funded by
EUROPEAN UNION

Common borders. Common solutions.

Ne kadar kolay!

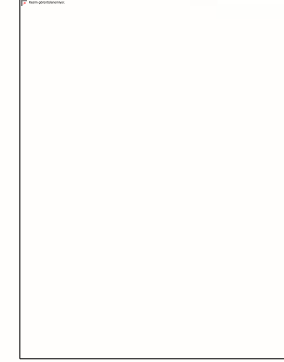
Project funded by
EUROPEAN UNION

Common borders. Common solutions.

Çöp deęiller

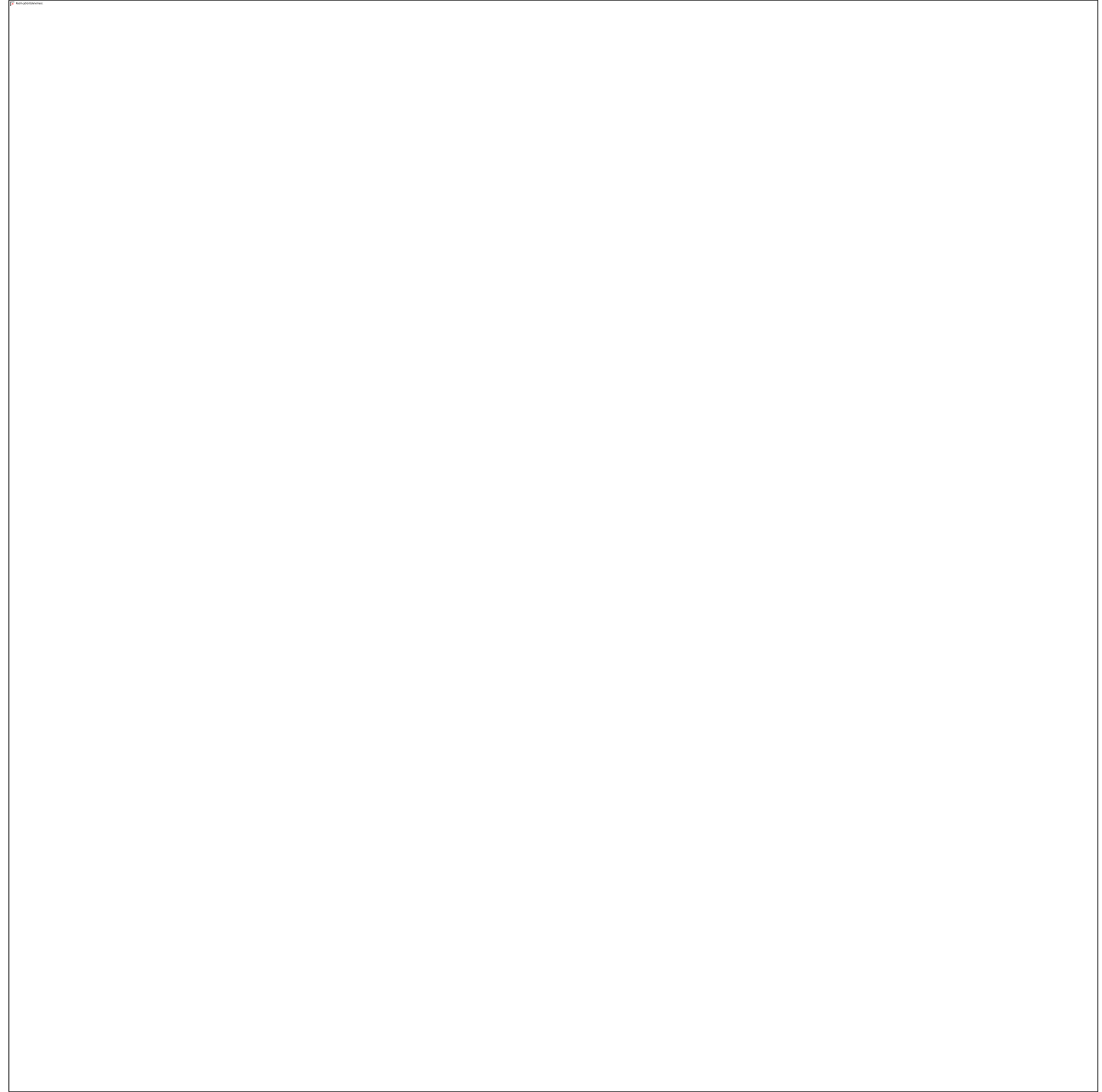
Project funded by
EUROPEAN UNION

Common borders. Common solutions.

Bu semboller tanıdınız mı?

Project funded by
EUROPEAN UNION

Common borders. Common solutions.

EN GÜZEL MİRAS TEMİZ BİR ÇEVREDİR